

"WE ZIJN MET TE VEEL"

Het eerste Nederlandstalig standaardwerk over overbevolking

In oktober vorig jaar verscheen bij de Nederlandse uitgeverij Eburon het eerste door een Vlaming geschreven boek over de problematiek aangaande de overbevolking van de aarde. Met zijn 270 pagina's tellend werk 'We zijn met te veel, een pleidooi voor een herbergzame wereld' wil auteur Fons Jena een discussie op gang brengen zonder taboes en zichzelf herhalende misverstanden. Aangezien Jena in zijn boek bij momenten handelt over de situatie in Vlaanderen leek het ons de moeite waard deze pionier op het gebied van de 'overbevolkingskunde' te interviewen.

We lezen het al in de titel: er is nood aan minder mensen op deze planeet. Kan u deze noodzaak beknopt schetsen voor onze lezers?

Als we meer natuur willen en iedereen de best mogelijke levenskwaliteit willen gunnen, is een bevolkingskrimp even nodig als duurzamer produceren en consumeren. Het is ook de fundamenteelste factor, aangezien iemand die niet bestaat ook niet kan consumeren of vervuilen.

Het overbevolkingsprobleem behelst veel meer dan het risico op voedseltekorten en een gebrek aan andere grondstoffen. Het gaat om meer natuur, democratie, menswaardigheid, rust, vrijheid, minder opgedrongen

regelgeving, enz. Wanneer je het aantal mensen bekijkt als een veranderlijke parameter die je kan verfijnen, zoals ons consumptiegedrag of technologie, dan wordt heel veel mogelijk.

Een Vlaanderen dat voor 50 procent uit natuurgebied bestaat, zelfredzaam is op vlak van hernieuwbare grondstoffen en waar iedereen rijkelijk kan leven, dat kan enkel als we ook de bevolkingsgrootte beperken.

In uw boek beschrijft u hoe prangend het overbevolkingsprobleem is. Vindt u niet dat er verhoudingsgewijs weinig (media)aandacht aan wordt besteed? Wat lijken u gepaste manieren om de mensen hier bewuster over te maken?

Het onderwerp krijgt hier zeker te weinig aandacht, maar dat is overal zo. Het duurzaamheidsdebat gaat enkel over 'groene' technologie en het aanpassen van ons consumptiegedrag. Het lijkt taboe om ook andere elementen te bespreken, zoals het aantal consumenten. Pogingen om hierover een gedegen discussie te voeren, worden telkens afgeschoten door 'experten' die er een verkeerde betekenis aan geven. Het blijft mijn hoofddoel om de misverstanden te ontcrachten, die zodoende zijn ontstaan.

Mijn gepubliceerde werk en mijn inzet voor de vzw MinderMensen moeten hiertoe bijdragen. Het is onze bedoeling aan bewustmaking te doen door een positief verhaal te brengen. Zo wijzen we op de vele aantrekkelijke gevolgen van een minder drukke maatschappij en wereld op vlak van natuur, levenskwaliteit en duurzaamheid.

Wanneer je de overbevolking aanpakt, breng je gelijk veranderingen teweeg met betrekking tot armoede, ongelijkheid, migratie, klimaatverandering, biodiversiteitsverlies, enz. Een bevolkingskrimp is een katalysator voor een al even noodzakelijke sociaalecologische transitie.

Is het door u behandelde onderwerp in zekere zin gedoemd om steeds te worden behandeld aan de

hand van zwart-witdiscussies die de problematiek begrijpelijk moeten maken voor een breed publiek?

Het pleidooi voor minder mensen is eenvoudig te begrijpen, maar omdat het geen eerlijke kans krijgt in de media lijken de eerder oppervlakkige tegenargumenten haast onaantastbaar. Van zodra er wat ruimte ontstaat voor objectief debat wordt de discussie bijzonder interessant, maar de media categoriseren onze denkoefeningen al snel als intellectuele dwalingen. Omwille van die realiteit is een diepgaand debat zonder polarisatie in onze maatschappij ogenschijnlijk niet meer mogelijk.

In het boek geformuleerde stellingnames worden aan de hand van concrete voorbeelden verduidelijkt. Betreft het hier een bewuste keuze om alles begrijpelijk te maken voor lezers die minder bekend zijn met het onderwerp?

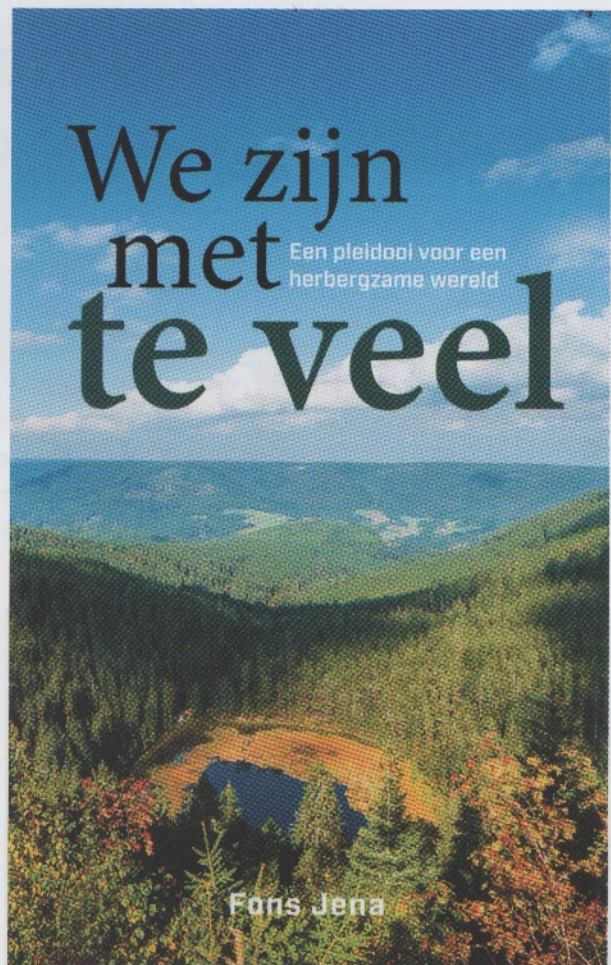
Concrete voorbeelden zijn een goede manier om een concept of mechanisme uit te leggen, vooral wanneer het over het taboe van overbevolking gaat. Mensen begrijpen bepaalde zaken makkelijker wanneer ze deze eenvoudig kunnen plaatsen. Omdat ik vreesde dat het boek nogal zwaar zou kunnen overkomen ten aanzien van personen die niet bekend zijn met de door mij behandelde thematiek, probeerde ik tot een synthese te komen van zowel een inleiding tot als een volledige analyse van het onderwerp.

Als in de rest van de wereld evenveel water zou worden verbruikt als in Vlaanderen, zou het verbruik wereldwijd met 80 procent stijgen. Vindt u dat de verantwoordelijkheid in dit kader ligt bij individuen die persoonlijke inspanningen dienen te leveren of eerder bij de overheid?

Vaak hoor je dat alles de schuld is van de overheid en dat er maar meer in bepaalde problemen moet worden geïnvesteerd. Diezelfde mensen klagen nu echter al over te veel belastingen en regelgeving.

Als individuele consumenten kunnen we de markt bepalen en als reproducent zelfs heel het sociaaleconomisch systeem.

Als individuele consumenten kunnen we de markt bepalen en als reproducent zelfs heel het sociaaleconomisch systeem. Alleen al kiezen voor een kleiner gezin is bijvoorbeeld een zeer efficiënte vorm van burgerlijke ongehoorzaamheid, omdat bevolkingsgroei de brandstof is van het huidige groeisysteem. De overheid zou daarover moeten communiceren, maar ik verwacht niet dat dit spoedig zal gebeuren. Een dergelijke stellingname is immers 'antigroei'. Vandaar het belang van burgerinitiatieven die groei in vraag stellen, zoals MinderMensen vzw.

In het werk worden cijfers met betrekking tot België en Vlaanderen afwisselend aangehaald. Bent u tijdens uw onderzoek op verschillen gestoten tussen de regio's aangaande onze ecologische voetafdruk en het bewustzijn daaromtrent?

Ik heb geen specifiek onderzoek ondernomen met betrekking tot regionale verschillen. In het kader van internationale vergelijkingen is vaak enkel informatie inzake de Belgische staat te vinden. Indien beschikbaar en/of relevant heb ik data over Vlaanderen gebruikt als aanvulling.

Het was wel steeds mijn bedoeling om een Vlaams platform rond het onderwerp op te richten, wat met de totstandkoming van MinderMensen vzw dan ook is gebeurd. België is een administratieve constructie zonder enige inhoudelijke betekenis. Met de vzw willen we wel een gelijkwaardig Franstalig initiatief ondersteunen, zodat de betrokkenen aan bewustmaking kunnen doen in Wallonië en onder de Franstaligen in Brussel.

Geïnteresseerden kunnen dit boek (ISBN: 9789463013574) aankopen via de betere boekhandel en www.wezijnmetteveel.be.

Nick Peeters

